

Шогшо эл, порымиз да гим верр!

Будь готов/

ЯМДЕ ЛИЙ

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

Фотопроект

Лудса:

Курыкмари район гыч серызе Татьяна Труфановалан поэзий юж гай күлеш. Тудын нерген интервью лудса.

3

Сүретым карандаш але кистычке дене веле огыл, меж гычат сүретлат. Тыгай ойыртегалтше пашам Волжский район Пызырьгуб ял гыч А.С.Майкова ышта.

4

Кужангер район Шорсола школын тунемшыже Тая Дмитриева иктанашыже-влак деч мо дене ойыртегалтеш? Пален налнеда – лаштыкнам шергалза.

5

О.Н.Васенина туныктышо-влаклан «Яра жап» теме дене урок радамым темла.

6

20 гыч 30 апрель марте Россий мучко Подписчикын декадыке эртаралтеш. «Ямде лий» газетлан возалташ вашкыза. Индекс- П4696.

Рекламе.

Снимкыште

Советский район Ургаш лицейын 9-ше кадет классыштыже тунемше Максим Сидоровым ужыда. Лицейыште икымше ий гына тунемеш гынат, шкенжым чыла мотырым шуаралтше рвезе семын ончыктен шуктен. ИКН предмет дене районысо олимпиадыште сенгышыш лектын, республикыште 2-шо верым налын. Туныктышыжо – Р.Ю.Яншитова. Физикылан моткоч шуман. Пырля тунемше йолташыже Вадим Дубников дене пырля «Поверхностное натяжение» луман проект дене «Импульс-2020» районысо шанче-практик конференцийыште 2-шо вер дене палемдалтыныт. Гылеч посна Максим шахмат дене сайын модеш. Тудын ойжо почеш лицейыште шахмат турнир-влак эртаралташ туналыныт.

Фотом еш архив гыч налме.

Сылнымут геройлан кочкыш

Фотом еш архив гыч налме

«Разговор о правильном питании» программе радамаште «Сылнымут геройлан кочкыш» еш фото конкурсын республике этапше эрталтын. Таңасымашке Марий Элысе школлаште тунемше да

йочасадлашке коштшо ўдыр-рвезе-влак деч 9 паша пурен. Йоча-влак сылнымут герой-влакын йоратыме кочкышышт дене палдарыше еш фото-влакым войзеныт. Ешысе кулинар йўлашт нерген каласкаленыт.

Йошкар-Оласе 15-ше №-ан «Ёлочка» йочасадыш коштшо Ольга Форостянкон «Три медведя, Маша и любимая каша» еш фотожо (снимкыште) сенгышыш лектын. Полина Алексеева (Морко, Коркатово), Михаил Ахтулин (Семёновка, 84-ше №-ан «Алёнушка» йочасад), Матвей Борискин (Йошкар-Ола, 70-ше №-ан «Ягодка» йочасад) лауреат лийыныт. Нунын пашаштым Всероссийский конкурсын II турышкыжо колтымо.

Л.ГРИГОРЬЕВА ямдылен.

«1941-1945 ийла-се Кугу Ачамланде сарыште калыкын геройло подвигше нерген шарнымашым аралымам» республике конкурс иктешлалтын. Марий Элысе 42 общеобразовательный организаций таңасымашке ушнен, самырык тукумым военно-патриотический шўлышем воспитатлыме методикыже дене палдарен. Конкурсым иктешлыме почеш, посёлкыласе да оласе 7 школ 150 тўжем теңге грант дене палемдалтын, ялласе 10 школ – 75 тўжем теңге дене.

ПОБЕДА!
1945-2020

Ачам дене коктын шырчык омартам тўрлышна. Тудым тошкемыште кушшо писте пушенгеш верандышна. Шырчык-влак эше илаш пурен огытыл. Вучена!

Костя ШЕХУРДИН.
Шернур, Кукнур Купсола.

Историйым шергалына

1242 ий 18 апрельыште Александр Невскийын вуйлатыме руш войска Чудское ерыште Ледовый кредалмаште немчы рыцарь-влакым сенен. Ты кече Российыште Воинский чап кече семын палемдалтеш.

* * *

19 апрель Крымым, Тамань отром, Кубаньым Россий империй радамаш пуртымо кечылан шотлалтеш. 1783 ий ты кечын Екатерина II императрице тидын нерген манифестеш кидпалыжым пыштен.

Т.Евсеев лўмеш национальный музей Российын лу эн сай национальный тоштер радамашке логалын. Тоштер онлайн-турым, виртуальный экскурсийым да ончерым онгайын эртарымыже дене ойыртемаптын.

Толын шошо!

Эр эрдене ок кой пўрш.
Йомо йўршын ынде ўрш.
Теле пытыш. Тольо шокшо.
Тольо сылне мотор шошо!
Омарташте койо шырчык.
Лектеда чай шудышырчык,
Шошо толмым шижтарен,
Энерлаште вўд шарлен.

Ирина ПЕТРОВА.
Морко, Коркатово.

Марий Эллан 100 ий да Сенгымашлан 75 ий темме вашеш Республикысе руш тўвыра рўдер «Марий Эл – мый тыйым йўратем» видеоролик конкурсым увертарен. Конкурс 1 апрель гыч 1 июнь марте эртралтеш. Паша-влакым 12 ияш деч кугурак-влак колтен кертыт. Конкурс нерген уверым centruskult.ru сайтыште лудса.

8-10-шо класслаште тунемше-влак, «Большая перемена» всероссийский конкурсышко ушнен кертыда. Таңасымаште тунемшын усталыкше, ойыртемаптыш койыш-шоктышыжо аклалтыт. Ўдыр-рвезе-влак 9 тўрлў теме почеш мастарлыкыштым ончыклат да шукулан тунемыт. Тўрыс уверым «Большая перемена» конкурсын сайтыштыже ончыза.

1 июнь гыч 31 август марте 10-17 ияш йоча-влаклан поезддык билетым 50% шулдырак ак дене ужалаш тўналыт. Билетым плацкартан, тўшка да шинчыман вагонлашке кассылаште, тыгак «РЖД» ОАО-н сайтыштыже налаш лиеш. Тыгай йўн дене Россий Федераций кумдыкышто пайдаланен кертыда.

Татьяна
Труфанова
(снимкыш-

«Поэзий южла күлеш»

те) – курыкмарий поэтессе, прозаик. Тудо Курыкмарий районысо Шурмар ялыште шочын. Йоча жапше Коговал ялыште эртен. Пайскырык (Пайгусово) школым тунем пытарымеке, Марий кугыжаныш университетыш марий йылме да литератур, руш йылме да литератур туныктышылан тунемаш пурен.

– *Татьяна, сылнымутлан кузе шўманьында?*

– Школышто тунеммем годым сочинени-йым возаш моткоч йоратенам. Руш йылмым да литературым Светлана Константиновна Еронова тунуктен. Икымше почеламутем-влак рушла лийыныт. Тунам пўртўс, шочмо кундем, кайык, лишыл еҥ-влак нерген возенам. Но нигöлан ончыктен омыл. Вара нуным конгаште йўлалтенам. «Жерä» райгазетышке заметке-влакым возкаленам. Университетыш тунемаш пурьмеке, преподаватель Николай Иванович Куторов курыкмарий литературлан кумылан ден. Тудын полшымыж дене писатель-влак Виталий Петухов, Михаил Кудряшов дене палыме лийынам.

– *Курыкмарла возымо икымше почеламутдам шарнеда?*

– Шарнем. Тудо «Теле» маналтын, «У сем» журналыште савыкталтын. Тўн редактор

*Поэзий – пеш кугу паша.
Минчымашым погыде, илышым
палыде, пїсö ушан, йнаран еҥат
чын поэт лийын ок керт.
Я.Я.Л.АЙЧ.*

М и х а и л
И в а н о в и ч
К у д р я ш о -
в ы н ш о м а к -
ш е - в л а к

23 апрель – Книган да автор праван тўнямбал кечыже.

тачат ушыштем улыт: «Таня, возен шого, тунем лекмекетат, тиде корногыч ит коран». Тыге почеламут почеш почеламут шочын. Вара вич ойлымышым да ик поэмым возенам. А поэзий мыланем южла күлеш.

– *Шу-кыж годым монерген возеда?*

– А й - д е м е - в л а к к о к л а с е к ы л , пўртўс, шочмо вер нерген возем. Утларакше кугыен-влаклан келшышым серем.

– *Те кызыт йочасадыште пашам ыштеда. Ньога-влакын койшыштым эскерен, кутырымшыштым колыштын, йоча почеламут ден ойлымыш-влак шочыт, очыни.*

– Мутат уке, йоча-влак возаш кумылаҥдат. Эркын-эркын тыгай сынан произведений-влакат шочыт, шонем.

Х.АЛЕКСАНДРОВА мутланен.

Фотоснимкыш гыч налме.

2017

ийыште «Ший паш» сылнымут фондын Марий Элын калык писательже В.Абукаев-Эмгак лўмеш эртарыме сылнымут конкурсшто эн сай проза номинацийыште «Ошкеча» премий дене палемдалтын.

Синквейн

Анатолий Бик
Чолга, уста.
Возен, лудын, тунуктен.
Ятыр сборникын авторжо.
Поэтна.

Гена СКВОРЦОВ.

Морко, Шўргыял.

Саммер Хэммонд. Нуно весела, поро, лўддымö улыт. Тиде книга фантазий да приключений сынан. Йоча-влак, тыландат лудаш темлем. Онай книга!

Марий Турек, Сысоево.

Ушым пойдара

Кызыт йоча-влак книгагудышкат шагал лудыт. Книгагудышкат шуэн коштыт. Пайдале уверым Интернетыште кычалыт. Но книгагудышкат Интернет дене от танастаре. Тудым кидыште кучымыжак, тудын пушыжым шижмыжак мом шога! «Книга – уш пубышо», – маныт калыкыште. Лудса тудым!

Надя ВОЛКОВА.

Шернур, Лажъял.

Онай книга

Мыйын йоратыме книгагудышкат – «Тайное королевство». Тудым Розы Бэнкс возен. Тўн герой-влак: Жасмин Смит, Элли Макдональд,

Аня ОРЛОВА.

Тушто

*Лыге-лыге лышташ,
тїжмел тїрлö саска.*

*Млан-дыже ошо,
кайыкше шеме улыт.*

А.С.Пушкин деке!

Ме Пушкин дек тарванышна,
Ме Болдиныш каяш лекна.
Ме шке шинчана ден ужна
Поэтын илыме верлам.

Чыла поэтым шарныкта:
Ержат, садшат, лышташ-влакат,
Сöрал пöрт-влак,
пушенгыжат.
Ом керт монден мый нимомат!

Чыла йомакым шарныкта:
Тöшак гай пушкыдо мландат,
Яндар вўдат, ош кўварат,
Вўташте шогышо имнят.

Тек патыр тумо гай лўмет
Ила волгалтын курымеш!
Вет Пушкин гай мемнан поэт
Уке тўняште, нигуштат!

Э.О.ВАСИЛЬЕВА.

Звенигово, Кужмара.

«Ямде лий» 2020 ий 18 апрель

3

тиде тўғалын?
– Меж дене «сўрет-лымым» «Кидмастар»

Меж гыч «Илыше» сўрет

Авторын фотожо.

Волжский район Шарача селасе «Шонанпыл» тўвыра пёрт пелен «Кидмастар» студий пашам ышта. Тышке толшо кажне ең поро йолташым да чонлан келшыше пашам муэш. Тушто пидаш, тўрлө йолчиемым, сумкам йораш тунемыт. Фон флористике, меж акварель, декупаж, батекс техникылам кучылтын, сўретым, пеледышым ыштат. Студийын ик участникше – А.С.Майкова (снимкыште). Тудо Волжский район Пызырьгуб ялыште ила, меж гыч сўретым «сўретла».

– Антонина Сергеевна, ты пашалан шукерте огыл тунемында. Сўретда-влакым чумырен, ончерымат почаш лишеш. Кушечын

студийыште икымше гана ужынам. Мыланем иканаште келшен. Умбакыже шке гыч тунемаш тўғалынам. Интернетгыште шуко онченам. Ты технике дене лишкырак палыме лийынам. Келшыше сўретым муамат, марий мурым чўктем да, чон канен, йўдвошт сўретлен кертам. Акварель чия дене сўретлыме годым йонгылышым ўштылаш сай огыл, а межым пинцет дене корандаш лишеш. Кўлеш тўсым кычалме годым икмыняр тўсан межым кўрыштын келыштараш куштылго.

– Ик сўретым ышташ мыняр жап кая? Темым кузе ойыреда?

– Изи сўретым кок-кум кече ыштем, кугум келыштараш кум арня наре кая. Мый чон йодмо почеш сўретлем. Сандене кажне сўретем илыше гай. Утларакше янлык-влак улыт, мотор пўртүс кумылем нолта. Мый ятыр ий йочасадыште тыршенам, сандене, очыни, йочалан келшыше сўретемат ятыр. Шуко пашамым йочасадлан пөлекленам.

– Те ятыр ий икшыве-шамыч дене пашам ыштенда, нуным туныкташ кумылда уке?

– Меж гыч сўретлаш йөсө огыл. Йоча-влак авашт дене пырля ыштен кертыт. Тунемаш шонышо-влаклан канашым пуаш нигунам тореш омыл. Кызыт Милана уныкам туныктем. Тудо сўретлымым онча, йодыштеш, вара межым опта. Икмыняр ий гыч Милана ден когыньнан сўрет ончерна лишеш манын ўшанем.

Е.ИВАНОВА мутланен.

Масканур

Ожно ялем олмышто пич чодыра гўжлен шоген. Весшўргө ял могыр гыч тиде кундемыш ең-влак толаш тўғалыныт. Нунылан вершөр келшен. Кум коремыште вўд йоген. Покшел коремын кок могырешыже, чодырам куклен, сурт-влакым веранденит. Кызыт коремжат уке, вўдшат кошка веле. Ожно тиде коремыш маска-влак вўдым йўаш коштыныт. Нунын шке корнышт лийын. Садлан ялым Масканур манын лўмденит.

Анна ГЕРАСИМОВА.
Морко район.

Шочмо-кушмо верым айдеме огыл, янлыкат ок мондо.
Калыкмут.

Как – коштымо олма.
Карыз – йозак, лўмокса.
Катар – ойго, азап.
Кере – чын.
Куго – оньыкува.

Микале кече дене төр кынеле.
Кулганеш кидшым, шўргыжым шўалтыш. Чевер кече ваштареш шогалын, семынже ала-мом пелештыш. Тудын чон коршга: вашке **карызым** погаш толыт. Микале **катманым**, **карым** ыштен ужалкала, но парыш пешак ок лек. **Катарыш** логалмеке, **куго** полша ыле. Йокмалан **какым**, **катламам** пыштышат, **кўрт** ўмбачын куго деке ошкыльо.

Кўрт – пентыдемше лум.

Марий Элем, чонлан
эн лишыл вершорем,
Монден кертам мо сылне да кумда мландем?
Яндар кавам, лай сывынан ужар чодырам,
Кеч-кушто, кеч-кунам
ом мондо тыйым, нигунам!

Марий Элем – руш мландын
эн сөрал кундемже,
Уста Чавайнын шочмо-кушмо тымык верже.
Сылнымутын памашшинчажым муылден,
Шемер марийлан ончык корным виктарен.

Чавайн гай лүмлө ег мемнан пеш шуко:
Колумб, Лекайн, Ялкайн, Ипай да Казаков.
Шке надырыштым сылнымутлан пыштеныт
Да Марий мландын чапшым күш нолтеныт.

Леонид АНДРЕЕВ.

Морко, Шүргыял.

Мотор пагыт
Кужу теле деч вара шочмо
кундемышкем шошо лишеме. Пүртүс ылы-
жаш тўнале: ужар шудо да икымше
пеледыш койыт, пушенге-влакат вестўр-
лемыч, укшлаште лышташнер коеш,
телымсе пўртышт гыч янлык-
влак лектыт, шокшо верла гыч
кайык-влак пўртылыт, эн
ончыч шемгорак толын.
Жап эртымеке,
шырчык-шамыч.
Нунылан шырчык
омартам ыштен-
ямдыленам. Кажне
эрдене, сад-пакчаш лектын, шырчы-
кын шошо кечылан куанен муралтым-
жым, шўшкалтымжым уло шўм-чон дене

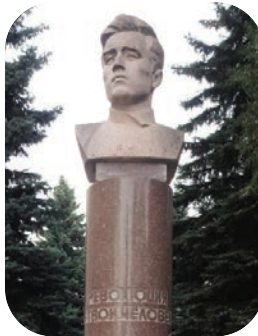
йўратен колыштам.
Шошо – пўртўсын эн
мотор, эн сай, эн
тыматле пагытше.
Иван КОШАЕВ.
Волжский, Пўтъял.

Мый Шернур район Эшполдино ялыште шочынам. Ялна
пеш мотор. Эшполдино воктеч Коньо эгер йоген
эрта, шенгелныже чодыра гўжлен шога.
Кенежым тушто кайык-влак сылне мурыштым
мурат, шиште тук-тук перкала.

Олеся ВОЙКИНА.

Сылнымут мастар-влаклан
Йошкар-Олаште шогалтыме памят-
ник ден бюст-влакым палыза.

В.СМИРНОВ
ямдылен.

Мый шымше клас-
сыште тунемам. Мыйын йоратыме
урокем – марий йылме. Мемнам
Серафима Арсентьевна туныкта. Тудо
поро, сайын умылтарыше туныкты-
шо. Урокым онайын вўда. Чыла раш
умылтара.

Валерия ВЕСЕЛОВА.
Кужэгер, Руш Шой.

Историйым пойдара

Кужэгер район Шорсола школышто 9-ше классыш-
те тунемше Таня Дмитриева (снимкыште) икта-
нашыже-влак деч мо дене ойыртемалтеш? Марий йыл-
мым да литературым туныктышо, класс вуйлатыше
Алевтина Максимовна Барабанщикова тыге каласыш:

– Классыште 4 ўдыр да 1 эрге тунемыт. Таня – изи-
нек старосто, мыйын пурла кидем. Шкеже ончылно
кая, почешыже молым вўда. Туныктышо-влакымат у
пашалан тарватен кертеш.

Таня шымлыме, кычалме пашам йўрата. «Пряников
лудмаш» шанче-практик конференцийышке, районысо
таңасымашлашке ушна.

«Шорсола ялын пагалыме
еҥже, тале журналист
П.И.Иванов (Пётр Шорский)
нерген шымлы-

маш пашам
эртаренам,
– оила
Таня. –
Тудым 10
и й л а н
р е п р е с -
сийыш кол-

теныт улмаш,
но Пётр Иванович, тушто 2 ий
лиймеке, чыла документым
поген, титакдыме улмыжым
пейгыдемден кертын, мўҥгеш
пўртылын».

Л.ГРИГОРЬЕВА.

Авторын фотожо.

Кўшыл категориян туныктышо, Россия Президентын грантшым кок гана налше, Россия Федераций общй образованийын почётан пашаенже, Йошкар-Оласе 21-ше

номеран школышто кугыжаныш марий йылме урокым вўдышö

О.Н.ВАСЕНИНА
ямдылен.

Йылме пеледышым пого

1

Йодыш-влаклан вашештыза.

- ☀ Тый яра жап годым мом ышташ йöратет?
- ☀ Могай кидпашам ыштен моштет?
- ☀ Эше мом ышташ тунемнет?
- ☀ Еш дене пырля яра жапыште мом ыштеда?

Яра жап

2

Образец почеш предложений-влакым чоҥыза.

Эр – эрдене. Эрдене мый школышко каяш ямдылалтам.

Кечывал – _____

Кас – _____

Йүд – _____

4

Йонылышым төрлыза.

1. Эрдене кече шинчеш. _____
2. Кечывалым шүдыр йўла. _____
3. Кастене каваште кече онча. _____
4. Пелйүдым уремыште волгыдо. _____

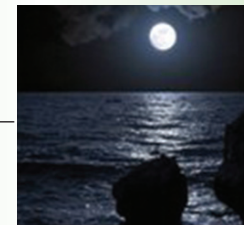
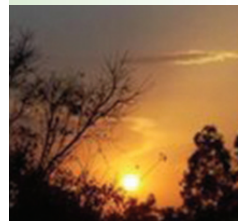
5

Коллекционер-влакым чын возыза.

	онеш пижыктыме значокым	пога.
	почто да гербовый маркым	
	художественный открыткым	
	шуэн вашлиялтше да аклалтше книга	
	тошто окса ден медаль-влакым	
	грампластинкым але магнитофон лентеш возыман звукозаписьым	

Сутка жап-влакым возыза.

3

6

Чын чоҥымо предложенийым ойырыза.

1. Мый сўретлаш йöратем жапыште яра.
2. Мый яра жапыште сўретлаш йöратем.
3. Сўретлаш яра жапыште йöратем мый.

Рвезе-влак ўдыр-влак деч посна _____ лутыныт (стенгазета).

7

Мут-влакым кусарыза да предложенийыш шындыза.

Мый конструироватлаш йöратем, садлан «Юный техник» _____ коштам (кружок). «Сергей, тый урок деч вара _____ кает мо?» (библиотека) Таня аваж дене пырля _____ эрыкта (дом). Ме физкультур _____ урок _____ годым _____ модна (в баскетбол). «Те урок деч ончыч _____ лийын улыда?» (где?)

8

Текстым ыштыза.

Теле каникул чыланат келшен. Левырак игече годым йоча-влак лумьенгым ыштеныт, ече дене коштыныт. Йоча-влак теле каникул деч вара школышко куанен пöртылыныт. Ача-аваланат кумылын полшенныт. Ий чот кылмымеке, коньки дене мунчалтеныт, хоккей дене модыныт. Нуно каныш жапым онгайын да пайдалын эртареныт. Школ стадионышто чапле катокым ыштеныт. Кастене книга лудыныт, телевизорым онченит, компьютер дене модыныт.

9

Шкендан хобби нерген заметкым возыза.

6

«Ямде лий» 2020 ий 18 апрель

Амира КАИРОВА.
Медведево, Руэм.

Чевеp муно

19 апрель –
Кугече.

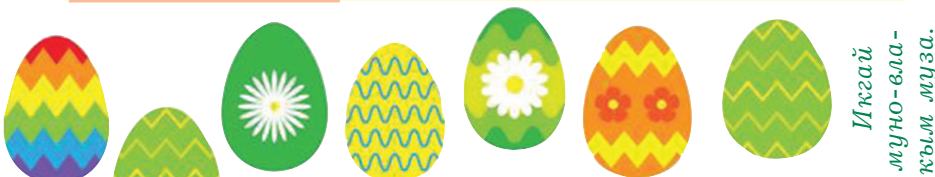
Кугечылан муным чиял-
тыме эн куштылго йон – шоган шүм.
Йошкарушмен денат чиялташ лиш. Йош-
карушменым эрыкташ да төрко гоч нүжаш. Сок-
шым марле гоч йоктарен налаш. Күчымö муным
каструльыш пышташ да, муно йоммешке, сокым
опталаш. 8-10 минут шолтымеке, кастрюльым тул

Муным, холо-
дильник гыч лук-
тын, вик шолташ ок лий.
Икмыняр жап пöлемысе
температурышто кучы-
ман. Уке гын, шолты-
мо годым шелеш.

үмбаç корандаш. Муным
тиде вартышеш 3-4
шагатлан кодаш.
Лукмеке, куэм
дене үшташ да йыл-
гыжше тўсан лийже
манын, кушкыл
ййым йыгалташ.

**Мастар
кид**

Икгай
муно-влак-
кым муза.

18 апрель –
Циркын тўнямбал
кечыже.

Сўретым
чиялте.

Пашаче авам

Авамын лўмжö – Алевтина. Тудо кугу
капан, ужар шинчан, күчык ўпан. Авам
чот пашаче. Кок ушкалым онча, эр-кас эре
лўшта. Кенезым пошкудо-влак дене
пырля ушкаллан кургым ямдылена. Ме
пошкудо-шамыч дене келшен илена. Авам
тыге манеш: «Пошкудо – тиде изи юмо».
Телымат авам яра ок шинче, пижергым
пидеш. Чўчыкыдынак мелнам күэштеш.
Мыят кертмем семын тудлан полшаш
тыршем. Мыйын гай авам нигöнат уке.

Виктория МШАРОВА.
Волжский, Пöтьял.

*Папашудо
38-40 кече
пеледеш.
Пеледышы-
же лышта-
шыж деч
ончыч лек-
теш.*

Шошо кече пеш тырша:
Йолважым ўлыкö шуя.
Шöртнö чинчым йыр шава,
Папашудылан тўням ужаш пуа.
Юлия УСОВА.

Марий Турек посёлко.

«Ямде лий» 2020 ий 18 апрель

Индекс: П4696.
Тираж 1150 экз. Заказ
Формат – А-4-8.
Тўн редактор Л.В.СЕМЕНОВА.

https://vk.com/yamde_lii
<https://ok.ru/yamdelii>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru
(документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше:
yamdelii.rf

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК: Марий
Эл Республикысе культур, печ-
ать да калык-влакын пашаш
шотышто министерстве, «Ямде
лий» газет» кугужаныш уни-
тарный казна предприятий.

Газетым редакцийште погы-
мо да верстатлыме, «Марий Эл
Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што
ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын
адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Газетым Массовый коммуникаций
сферыште да культур наследийым
аралымаште законодательством шук-
тен шогымым эскерыше Федеральный
службын Приволжский федеральный
округысо управленийшытыже регист-
рироватлыме.

Номер – ПИ №ФС 18-1999,
2005 ий 10 февральшыте пуымо.

0+

Печатыш пуымо жап –
14-00,
фактически – 13-00

Авторын да редакцийын шоныма-
шышт түрлö лийын кертыт. Серыш-
влак мöнгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келыме почеш.

Редакцийын да издателыне адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый
Вийын 70-ше идалькше урем, 20-шо пöрт.
Тел. 8(8362) 45-22-82(факс)

Конкурс

Мыйын сурт сомылкам

Аксар САНДАКОВ.
Йошкар-Ола.

Настя ИВАНОВА.
Морко, Тыгыде Морко.

Тунуктышо:
– А ынде Пифагорын теоремыжым док-затлем.

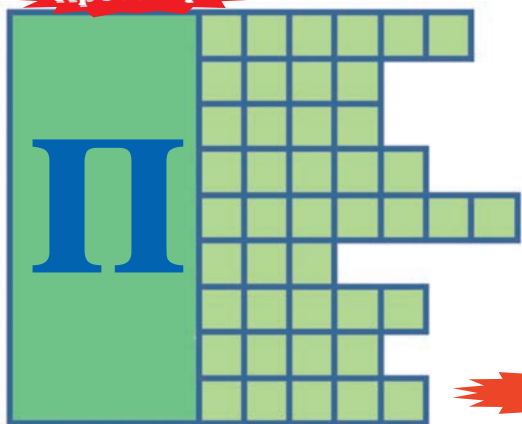
Йолагай йоча шенгел парт гыч:
– Кijлеш мо? Ме тыланда ijшанена.

Судоку

			6		3		
2	4				1		
		7			2		8
		1	4		3		9
7			3	1	9		2
3		6			7	5	
5			7			8	
		2					1 3
	7			2			

Кроссворд

Шомак-влакым марлаш кусарыза.

1. Закрывать.
2. Вязать.
3. Собирать.
4. Помогать.
5. Дарить.
6. Дуть.
7. Резать.
8. Грызть.
9. Кормить.

Полина ЛАТУХИНА.
Советский, Ёрша.

Ўмылжө покта

Тамле кочкышым поген,
Кудалеш меран төрген.
Ярныш, шинче каналташ,
Күлеш изиш шүлалташ.
Төрштен колтыш кенета,
Йүк могай шенгеч шокта?
Ну кудалеш, чымыкта,
Шкенжым ўмылжө покта.

Н.ИЛЬИНА.

Волжский, Карай.

Тушто

Шке изи кайык гына – шемер калыкын пашазыже.

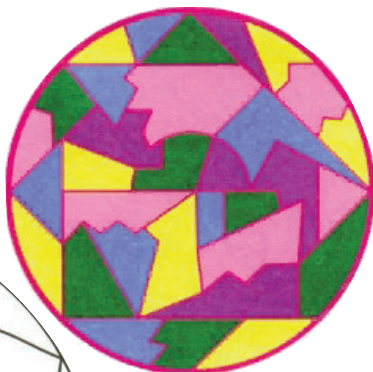

Задаче

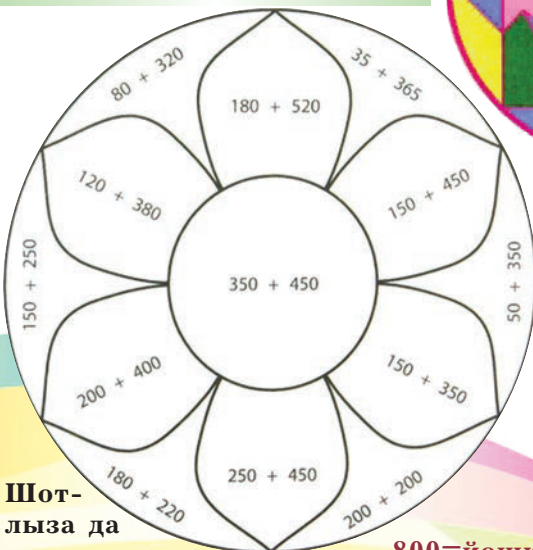
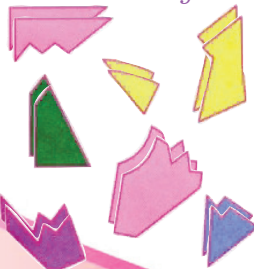
Валян матреш-кыжо-влак лийыныт. Ныл матрешкым поген да сумкашке пыштен, кокытым коден. Валян чылаже мыняр матрешкыжо уло?

Каже радамыште уто арверым муза.

Нине фигур-влакым оҥгышто муза.

Шот-лыза да код-влак почеш чиялтыза.

800=йошкарге;
700=канде; 600=саре;
500=ужарге; 400=шемалге-канде.

«Ямде лий» 2020 ий 18 апрель

Интернетысе сүрет-влакым кучылтмо.